

Warszawa, 14-10-2026 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.510.894.2026.PZ

**Pan
Marcin Gubała
Dyrektor Departamentu Legislacyjnego
Ministerstwo Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowny Panie Dyrektorze,

w dniu 15 lipca 2026 r. do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęło pismo z dnia 14 lipca 2026 r. Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości o nr DL-I.40.72.2026, w którym zwrócił się m.in. do Rzecznika Praw Obywatelskich z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks wykroczeń, wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod pozycją UD425, w terminie 30 dni od dnia udostępnienia. Treść druku nr UD425 na dzień 16 lipca 2026 r. oraz na dzień 28 września 2026 r. w zakresie nowelizacji Kodeksu karnego obejmuje rozbudowanie znamion typu czynu opisanego w art. 223 § 1 k.k. oraz dodanie do art. 264 k.k. kolejnych jednostek redakcyjnych w postaci § 3a, 3b i 3c k.k., zaś w zakresie nowelizacji Kodeksu wykroczeń obejmuje zmianę dolnego progu grzywny za wykroczenie z art. 49a § 1 k.w.

W dniu 9 października 2026 r. do Sekretarza Stałego Komitetu Rady Ministrów wpłynęło pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, ozn. DP-

WL.0232.169.2026.JG¹, w którym wskazano, że: „W ocenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji projekt należy rozszerzyć o kwestie zmian w art. 270 i art. 264a Kodeksu karnego odnoszących się do zaostrzenia przepisów karnych w obszarze nielegalnej migracji, co proponował Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji już na etapie wpisu projektu do wykazu prac Rady Ministrów”.

W zakresie zmiany w obrębie czynów stypizowanych w art. 264a k.k. w ocenie MSWiA należy wprowadzić typ uprzywilejowany przestępstwa, którego znamiona nie będą obejmowały działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej i w związku z tym zaproponowano dodanie § 1a w następującym brzmieniu: *„§ 1a. Kto wiedząc, że inna osoba przebywa na terytorium RP wbrew przepisom umożliwia lub ułatwia jej dalszy pobyt, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. ”.*

Proponowany § 1a art. 264a k.k. choć ma mniej dotkliwą sankcję niż § 1 art. 264a k.k. nie będzie typem uprzywilejowanym a typem podstawowym względem § 1 art. 264a k.k., który stanie się wówczas typem kwalifikowanym. Konsekwencją wprowadzenia § 1a art. 264a k.k., co zdaje się zauważać również Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, jest zdecydowane rozszerzenie pola kryminalizacji art. 264a k.k. na przypadki, w których sprawca nie działa „celem osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej”. Oznacza to, że proponowany § 1a art. 264a k.k. kryminalizowałby przypadki, w ramach których sprawcy będą działać albo z zamiarem bezpośrednim nie zabarwionym celem albo z zamiarem wynikowym. Tym samym w zakresie nowo wyznaczonego pola kryminalizacji znalazłyby się przypadki, gdy sprawca godzi się na to, że swoim działaniem umożliwia lub ułatwia dalszy pobyt na terytorium RP osobie, o której wie, że przebywa na terytorium RP wbrew przepisom. Skoro czasownik ułatwiać rozumiany będzie tak samo na gruncie proponowanego § 1a art. 264a k.k. oraz na gruncie dotychczasowego art. 18 § 3 k.k. (pomocnictwo), to proponowany § 1a art. 264a k.k. kryminalizowałby także każdą działalność charytatywną oraz humanitarną wobec osób o nieuregulowanej sytuacji prawnej, które do czasu uzyskania zgody na pobyt na terytorium RP, przebywają na terytorium RP wbrew przepisom. O ile za w pełni zasadny należy uznać cel przyszłej regulacji wskazany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w postaci zwalczania przestępczości organizowania przekraczania granicy RP wbrew przepisom, to zaproponowany sposób realizacji tego celu może rodzić wątpliwości z powodu wyznaczenia zbyt szerokiego pola kryminalizacji, obejmującego także zachowania, które z punktu widzenia standardów leżących u podstaw art. 31 ust. 3 Konstytucji RP nie powinny zostać uznane za przestępne.

¹ <https://legislacja.gov.pl/projekt/12412450/katalog/13215289#13215289> (Dostęp w dniu 14.10.2026 r.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich² proszę uprzejmie o udzielenie informacji, czy na podstawie pisma Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, ozn. DP-WL.0232.169.2026.JG, Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi prace legislacyjne, czy rozważa skierowanie projektu do ponownych konsultacji albo czy rozważa skierowanie projektu do zaopiniowania przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego.

Załącznik: - Pismo Sekretarza Stanu w MSWiA DP-WL.0232.169.2026.JG z dnia 09.10.2026 r. zawierające poprawki do art. 264a k.k. i art. 270 k.k.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 z późn. zm.